

ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้

Entrepreneurial Orientation Factors Affecting the Performance of Small and Medium Enterprises in Southern Border Provinces

กฤษฎี พ่วงรอด^{1*}

Kritsadee Phuangrod^{1*}

Abstract

This research aimed to develop a model of entrepreneurial orientation factors that affect the performance of small and medium enterprises (SMEs) in southern border provinces and to test the model. After the use of stratified random sampling, 600 samples of SMEs were found. The study consisted of five latent variables and 13 observed variables. The study revealed that the proposed model had a good fit ($\chi^2=161.14$, $df = 56$, $P<0.001$, $RMSEA = 0.056$, 90% CI of $RMSEA = 0.046 - 0.066$, $NNFI = 0.98$, $CFI = 0.99$, $SRMR = 0.032$). Organizational factors, cognition, and environmental factors had a direct effect on entrepreneurial orientation with significant path coefficients of 0.44 0.41 and 0.10, respectively, and had a direct effect on entrepreneurial performance with significant path coefficients of 0.54, 0.39 and 0.22, respectively. Environmental factors showed indirect effects on entrepreneurial performance through entrepreneurial orientation with path coefficient of 0.06. The results can be used to set up guidelines for entrepreneurs to strengthen entrepreneurial orientation by giving

¹คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000

¹Faculty of Communication Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Muang District, Pattani Province 94000

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: Kritsadee.p@psu.ac.th)

รับบทความวันที่ 21 มีนาคม 2562 แก้ไขวันที่ 13 มิถุนายน 2562 รับลงตีพิมพ์วันที่ 2 กรกฎาคม 2562

precedence to organizational factors, cognitive learning, and important environmental factors that initiate better results from performance.

Keywords: *Entrepreneurial Orientation, Performance, Small and Medium Enterprises*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาแบบจำลองและทดสอบแบบจำลองปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้ กลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 600 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 5 ตัวแปรแฝง และ 13 ตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองที่ทดสอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลในระดับดี ($\chi^2 = 161.14$, $df = 56$, $p < 0.001$, RMSEA = 0.056, 90% CI of RMSEA = 0.046 - 0.066, NNFI = 0.98, CFI = 0.99, SRMR = 0.032) ปัจจัยองค์กร การรู้จัก และปัจจัยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการเท่ากับ 0.44 0.41 และ 0.10 ตามลำดับ ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยองค์กร และการรู้จัก มีอิทธิพลทางตรงกับผลการดำเนินงานขององค์กรเท่ากับ 0.54 0.39 และ 0.22 ตามลำดับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กรโดยผ่านการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.06 ผลการวิจัยสามารถนำไปกำหนดแนวทางให้ผู้ประกอบการเสริมสร้างการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการด้วยการให้ความสำคัญกับปัจจัยองค์กร ความสำคัญของการเรียนรู้ในการรู้จัก และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ผลการดำเนินงาน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศและสามารถสร้างรากฐานให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงและมั่นคงอย่างยั่งยืน (Schumpeter & Backhaus, 2003) เนื่องจาก SMEs ทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนมากและลดปัญหาความแออัดจากการเติบโตของสังคมเมือง ทำให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และสามารถปรับตัวเองให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2561) อย่างไรก็ตาม ด้วยการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในปัจจุบันทำให้สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างรวดเร็ว สิ่งนี้ SMEs ทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ต้องเผชิญและผ่านไปได้มีอยู่มากมาย ซึ่งหากปรับตัวไม่ทันจะทำให้เสียเปรียบในการแข่งขันจนอาจทำให้ไม่สามารถอยู่รอดและปิดกิจการได้

แม้ SMEs จะมีความสำคัญและช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเจริญเติบโต แต่การดำเนินธุรกิจของ SMEs ก็ยังขาดการพัฒนาในเชิงการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของผลประกอบการ การตลาด การจัดการเงินทุน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาทักษะบุคลากร ทำให้เป็นอุปสรรคในการสร้างความเจริญเติบโต

และการสร้างความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจ ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ส่วนน้อยสามารถรักษาธุรกิจให้อยู่ในระยะยาวและสามารถก้าวไปสู่การแข่งขันระดับประเทศ ระดับชาติ และระดับนานาชาติได้ Morrison, Breen, and Ali (2003) พบว่า ธุรกิจ SMEs ที่สามารถเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วและประสบความสำเร็จมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับธุรกิจขนาดใหญ่ โดย วิthur เจียมจิตต์ตรง (2553) พบว่า SMEs มักจะพบอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจหลายด้าน เช่น การขาดแคลนเทคโนโลยี การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การขาดเงินทุนในการพัฒนาวิจัย และที่สำคัญ คือ การขาดแคลนบุคลากรหรือผู้ประกอบการที่มีความสามารถรักษาธุรกิจในระยะยาวเพื่อก้าวไปสู่การแข่งขันที่สูงขึ้น ดังนั้น บุคลากรหรือผู้ประกอบการจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา SMEs ในการเป็นพลวัตขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงเห็นได้ว่าการพัฒนา SMEs โดยการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ และพัฒนาระบบการพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs หรือการมุ่งเน้นผู้ประกอบการที่มีอยู่ในธุรกิจให้มีศักยภาพที่เข้มแข็งจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการถือได้ว่าเป็นคุณสมบัติจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ที่จะประกอบอาชีพส่วนตัว ปกติผู้ประกอบการจะต้องฟันฝ่ากับอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เพื่อนำพาองค์กรหรือธุรกิจของตนให้อยู่รอดและเจริญเติบโตไปได้ และเนื่องจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ดังนั้น ผู้ประกอบการต้องสามารถต่อสู้หรือยืนหยัดได้กับทุกสถานการณ์

ผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เมื่อพิจารณาบริบทในพื้นที่ พบว่า SMEs ส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดภาวะการผลิตหดตัวเนื่องจากประชาชนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ เกิดปัญหาการว่างงานสูง ผลดังกล่าวเกิดจากภาวะความไม่สงบในเขตพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน ผู้ประกอบการรายเดิมและหน้าใหม่ไม่มีความมั่นใจในการลงทุนประกอบธุรกิจในพื้นที่ นอกจากนั้น ผู้ประกอบการบางรายต้องเลิกหรือหยุดการดำเนินกิจการเพราะขาดความมั่นใจในความปลอดภัย สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจให้อยู่รอดและเจริญเติบโตไปได้ งานวิจัยหลากหลายชิ้นพบข้อสรุปที่เหมือน ๆ กันประการหนึ่งว่า ผลการดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงกับผู้ประกอบการ (Raymond & St-Pierre, 2010) โดยเฉพาะ SMEs ถูกมองว่าขับเคลื่อนโดยปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากลักษณะของผู้ประกอบการหรือการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการนั้นเป็นลักษณะที่มีบทบาทสำคัญกับองค์กรธุรกิจเป็นอย่างมาก (Welsh & White, 1981) นอกจากนั้น การศึกษาในอดีตของประเทศไทย เกี่ยวกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของ SMEs เช่น วิthur เจียมจิตต์ตรง (2553) พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ปัจจัยการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อผลประกอบการของ SMEs ในประเทศไทย อีกทั้ง ปกพพล เต็มธีรกิจ (2555) พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้ประกอบการ ปัจจัยด้านการเงิน และปัจจัยด้านการผลิตส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SMEs อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ขณะที่การศึกษาในต่างประเทศ พบว่า คุณลักษณะของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจ (Ferreira & Azevedo, 2007)

จากความเป็นมาของปัญหาข้างต้น ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและควรมีการศึกษาในเรื่องของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินการของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อนำเอาผลลัพธ์ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจุดเด่นและจุดด้อยของ

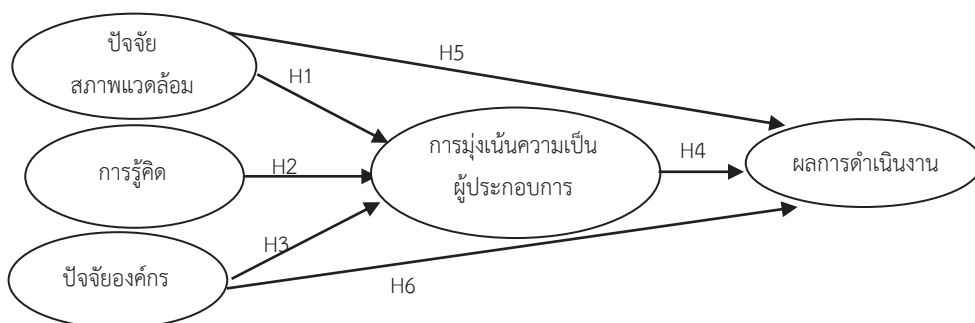
ผู้ประกอบการ รวมทั้งคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น การศึกษาข้างต้นนั้นทำในองค์กรต่างพื้นที่และทำในต่างประเทศ ดังนั้น อาจไม่สามารถนำมาใช้ได้โดยตรงกับ SMEs ในพื้นที่ชายแดนใต้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้ที่สนใจจะเข้ามาประกอบกิจการ SMEs ได้มีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของตนเองให้เหมาะสมและสามารถประสบความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาแบบจำลองปัจจัยของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้
2. เพื่อทดสอบแบบจำลองปัจจัยของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชายแดนใต้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมรวมทั้งทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาจากหนังสือ บทความทางวิชาการ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยภายในและภายนอกประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการพบว่า ปัจจัยที่มุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วยมิติทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อม การรู้จัก และปัจจัยองค์กร ขณะที่ปัจจัยผลการดำเนินงานยึดความหมายของผลการดำเนินการตามที่ Calantone, Cavusgil, and Zhao (2002); Hult, Hurley, and Knight (2004); Lee and Tsai (2005); Keskin (2006); Rhee, Park, and Lee (2010) กล่าวว่า ผลการดำเนินงานเป็นการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความได้เปรียบทางการแข่งขันในแง่ของการกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจ เพื่อลดค่าใช้จ่าย สร้างโอกาสทางการตลาด และกำหนดการตอบสนองต่อการคุกคามคู่แข่ง ซึ่งแนวคิดจากนักวิชาการหลายท่านข้างต้นสามารถจำแนกผลการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเจริญเติบโตของตลาด 2) การเจริญเติบโตของส่วนแบ่งการตลาด และ 3) การเจริญเติบโตของส่วนแบ่งกำไร โดยมีรายละเอียดกรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัยเพื่อนำข้อมูลไปสู่การวางแผนการดำเนินการวิจัย ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แบบจำลองปัจจัยของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้

การวิจัยนี้กำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบัน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจถือได้ว่าเป็นงานที่ท้าทายของผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการกับปัญหา การติดตามและทำความเข้าใจ เพื่อสามารถปรับปรุงปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรได้เป็นอย่างดี (Jambulingam & Doucette, 1999) นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมธุรกิจหมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่ธุรกิจสามารถกำหนดและควบคุมให้เป็นไปตามความต้องการของธุรกิจ ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กร การศึกษานี้วัดปัจจัยสภาพแวดล้อมด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ประกอบด้วย พลวัตของสภาพแวดล้อม และความแตกต่างในสภาพแวดล้อม (Miller & Friesen, 1983; Jambulingam & Doucette, 1999)

สมมติฐานที่ 2 การรู้คิดมีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

การรู้คิดได้ถูกนำมาใช้ในการอธิบายวิธีการรู้คิดของผู้ประกอบการ เนื่องจากการรู้คิดของผู้ประกอบการเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ เปลี่ยนแปลง ลดทอน ปรับแต่ง เก็บ ค้นหา และนำมาใช้ภายใต้ภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม (Mitchell, Busenitz, Bird, Marie Gaglio, McMullen, Morse, & Smith, 2007) การรู้คิดเกิดจากรูปแบบการรวมตัวของ 2 ปัจจัยหลัก คือ การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ และแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการรู้คิด (Fiske & Taylor, 2017) แนวคิดการรู้คิดนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมภาวะของผู้ประกอบการ 2 มิติ คือ การตัดสินใจ และการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ ในการศึกษาการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ นักวิชาการหลายท่านมองว่า การรู้คิดเป็นกระบวนการในการรับรู้โอกาสธุรกิจของผู้ประกอบการ ซึ่งเกิดจากการผสมผสานกันจากอิทธิพลของการกระทำจากตัวบุคคลและจากการใช้ประโยชน์จากโอกาสธุรกิจ (Shane & Venkataraman, 2000) โดยการศึกษาการรู้คิดหรือการรับรู้โอกาสทางธุรกิจประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ที่สำคัญ คือ ความรู้ที่มีอยู่ก่อนหรือความรู้ที่ได้มาในระหว่างการทำธุรกิจ โอกาสจากการเชื่อมโยงกับสังคม และการรับรู้โอกาสจากประสบการณ์ (Kirzner, 1997)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยองค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

แนวคิดเรื่องปัจจัยขององค์กรพัฒนามาจากแนวคิดด้านมุมมองทรัพยากรที่มีคุณค่า ได้แก่ โครงสร้างขององค์กร ขนาดขององค์กร และการมีทรัพยากรที่เพียงพอ เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลกระทบอย่างมากต่อความอยู่รอดและเจริญเติบโตขององค์กร (Covin & Slevin, 1989) อย่างไรก็ตาม องค์กรที่มีโครงสร้างที่สามารถตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกสามารถอยู่รอด เกิดผลการปฏิบัติงานได้สูงจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความถูกต้อง แม่นยำของการรับสภาพแวดล้อมของผู้บริหารหรือผู้ประกอบการ ถ้าผู้ประกอบการรับรู้ความสลับซับซ้อน ความไม่แน่นอนที่ปรากฏอยู่ในสภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง องค์กรมีแนวโน้มที่สามารถสนองตอบและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น แต่ในทางตรงข้ามหากองค์กรจะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เกิดขึ้นจริงก็จะส่งผลในทางลบต่อความสำเร็จขององค์กรได้ Lumpkin and Dess (1996); (Steers, 1997) ได้เสนอแนวคิดปัจจัยขององค์กรมาใช้อธิบาย

ความอยู่รอดขององค์กรและการมุ่งเน้นผู้ประกอบการใน 3 มิติที่สำคัญ คือ โครงสร้างองค์กร ขนาดองค์กร และการมีทรัพยากรที่เพียงพอ

การวิจัยนี้ยังกำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกันของปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ดังนี้

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรในปัจจุบัน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจถือได้ว่าเป็นงานที่ท้าทายของผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการกับปัญหา การติดตามและทำความเข้าใจ เพื่อสามารถปรับปรุงปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่ธุรกิจสามารถกำหนดและควบคุมให้เป็นไปตามความต้องการของธุรกิจ ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Steers, 1977; Miller & Friesen, 1983; Jambulingam & Doucette, 1999)

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยองค์กรมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

ปัจจัยองค์กรเป็นปัจจัยหนึ่งที่พัฒนามาจากแนวคิดด้านมุมมองทรัพยากรที่มีคุณค่า ซึ่งถูกนำมาใช้ในการอธิบายความอยู่รอดขององค์กรในเรื่องของขนาด โครงสร้าง และการมีทรัพยากรที่เพียงพอขององค์กร ซึ่ง Barney (1991) มองว่าปัจจัยองค์กรนี้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ และมีผลในการอธิบายผลการดำเนินงานขององค์กร และความสามารถขององค์กรในการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (Kor & Mahoney, 2004) ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงสร้างผลประโยชน์ให้มีส่วนได้ส่วนเสียสูงตามมา (Millett, 1998)

สมมติฐานที่ 6 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation) ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่เป็นหัวใจสำคัญตัวหนึ่งในการทำให้องค์กรสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Wang, 2008) แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญเกี่ยวข้องกับกระบวนการหรือวิธีการ การปฏิบัติ กิจกรรมการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการประกอบธุรกิจ (Lumpkin & Dess, 1996) นอกจากนั้น การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการยังเป็นสิ่งที่ช่วยปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้องค์กรมีความเจริญเติบโตและอยู่รอดในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน (Morris, 1998) การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นรูปแบบ วิธีการ การดำเนินการ และการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการปรับเปลี่ยนองค์การในการประกอบธุรกิจ ที่องค์การสามารถสร้างผลลัพธ์ (Outcomes) และการดำเนินการ (Actions) ที่เป็นที่ยอมรับได้ (Pfeffer & Salancik, 1978) โดยการศึกษาในเรื่องปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ Wang (2008) เสนอองค์ประกอบการวัดตัวแปรแฝงของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการโดยนำแนวคิดของ Miller and Friesen (1983); Covin and Slevin (1989); Naman and Slevin (1993) และ Lumpkin and Dess (1996) ประกอบด้วย ความกล้าเสี่ยง การดำเนินธุรกิจเชิงรุก และความสามารถทางนวัตกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ คือ SMEs ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 1,048 ราย ซึ่งรวบรวมจากฐานข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และทะเบียนผู้ประกอบการของหน่วยงานพัฒนาชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (พัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี, 2561; พัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา, 2561; พัฒนาชุมชนจังหวัดนราธิวาส, 2561) การกำหนดขนาดตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การกำหนดตัวอย่างตามหลักการวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า 200 หน่วย (Kline, 2011) แต่เพื่อให้ข้อมูลมีความคงที่ผู้วิจัยจึงทำการเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 เท่า จึงทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 600 คน และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างในการวิจัยแบบโควตา (Quota Sampling)

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างและกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire) จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ โดยผู้วิจัยเลือกแบบวัดที่ปรากฏในการวิจัยในอดีต จาก 1) นิยามของตัวแปรมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการวัด 2) แบบวัดที่ผู้วิจัยเลือกมีความตรงและความเที่ยงที่ดี 3) แบบวัดไม่ควรมีความยาวมากและสามารถคิดคะแนนได้ง่าย โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและองค์กรของผู้ตอบ โดยข้อคำถามเป็นแบบเติมคำ ตอนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามวัดตัวแปรแฝงต่าง ๆ 4 ตัวแปร คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยรู้คิด การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และผลดำเนินงานขององค์กร การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิจัยเรื่องการจัดการและผู้เชี่ยวชาญในเรื่องระเบียบวิธีวิจัย 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยคัดเลือกคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มากกว่า .05 ขึ้นไป จากนั้นทดสอบความเข้าใจเนื้อหาของผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่ศึกษา 5 ราย ด้วยวิธีการคิดออกเสียง (Think Aloud) (Acs & Audretsch, 1988) นั่นคือให้ผู้ประกอบการอ่านคำถามออกเสียง บรรยายความคิดที่เกิดขึ้นต่อคำถาม และตอบคำถามพร้อมทั้งกล่าวถึงเหตุผล การทดสอบทำในผู้ประกอบการครั้งละ 1 ราย และผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อมูลที่ได้ก่อนที่จะทดสอบในรายต่อไป ต่อมานำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดภาคใต้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่วิจัย จำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความเที่ยงหรือสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยตัวแปรมีความเที่ยงระหว่าง 0.748-0.894

แบบวัดฉบับที่ได้เป็นมาตรวัดแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) แบบวัดตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยสภาพแวดล้อม 2 ตัว คือ พลวัตของสภาพแวดล้อม (5 ข้อ) ความแตกต่างของสภาพแวดล้อม (3 ข้อ) 2) แบบวัดตัวแปรสังเกตได้ของการรู้คิด 3 ตัว คือ ความรู้ที่มีอยู่ก่อนและความรู้ที่ได้มาในระหว่างการทำธุรกิจ (3 ข้อ) การเชื่อมโยงกับสังคม (3 ข้อ) และการรับรู้โอกาสจากประสบการณ์ (3 ข้อ) 3) แบบวัดตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยองค์กร 3 ตัว คือ ขนาดขององค์กร (3 ข้อ) โครงสร้างขององค์กร (3 ข้อ) และทรัพยากรขององค์กร (3 ข้อ) 4) แบบวัดตัวแปรสังเกตได้ของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ 3 ตัว คือ ความกล้าเสี่ยง (6 ข้อ) การดำเนินธุรกิจเชิงรุก (6 ข้อ) และความสามารถทางนวัตกรรม (4 ข้อ)

5) แบบวัดตัวแปรสังเกตได้ของผลการดำเนินงานขององค์กร 3 ตัว คือ การเจริญเติบโตของยอดขาย (3 ข้อ) การเจริญเติบโตของส่วนแบ่งตลาด (4 ข้อ) และการเจริญเติบโตของส่วนแบ่งกำไร (4 ข้อ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการ SMEs ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบโควต้า โดยจัดประชากรออกเป็น 3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยใช้สัดส่วนของประชากรที่ได้จากฐานข้อมูลทั้ง 3 จังหวัด สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายมาจาก SMEs จังหวัดละ 200 คน รวมเป็น 600 คน การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการทอแบบ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ตอบแล้วนัดวันมารับแบบสอบถามคืน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554) และภายหลังจากการได้รับแบบสอบถามกลับจากผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ลงรหัส และบันทึก ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะของตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือในการวัดตัวแปรแฝงใช้สถิติของบาร์ทเล็ต (Bartlett's Test of Sphericity) โดยค่าสถิติทดสอบของบาร์ทเล็ต มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.500-1 แสดงว่าข้อมูลเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบ

การวิเคราะห์เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ด้วยการใช้การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ทำการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยใช้วิธีโลคัลลิฮูด (Maximum Likelihood Estimate: ML) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL 8.25 (Jöreskog & Sörbom, 2003) การตรวจสอบตัวแปรแต่ละตัวเป็นการแจกแจงแบบปกติ (Univariate Normal Distribution) จากค่าความเบ้ (Skewness) มีค่าไม่เกิน 3.00 และค่าความโด่ง (Kurtosis) มีค่าไม่เกิน 7.00 และค่าในข้อมูลต้องมีค่าไม่เกินกว่า 3 SD (West, Finch, & Curran, 1995) และหากผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลไม่สอดคล้องตามสมมติฐานและข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยสามารถปรับแต่งโมเดลใหม่โดยอาศัยทฤษฎี และดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) เพื่อให้ได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Kline, 2011; Byrne, 2016) การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ตรวจสอบโดยค่าไคสแควร์ (Chi-square Goodness of Fit Index) ที่มีค่า p สูงกว่า .05 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual: SRMR) มากกว่า .05 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า ยกกำลังสอง (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) และช่วงความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 90 RMSEA มีค่าอยู่ระหว่าง .05 หรือไม่เกิน .08 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Non-Normed Fit Index: NNFI) มีค่าใกล้ 1 หรือมีค่ามากกว่า 1 และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) มีค่ามากกว่า .90 (Brown & Cudeck, 1993; Hu & Bentler, 1999)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60) อายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี (ร้อยละ 37.1) อายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 29.3) อายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 21.6) ตามลำดับ สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 26.5 24.4 19.8 และ 15.0 ตามลำดับ ร้อยละ 79.9 มีประสบการณ์การทำงานในองค์กร 1-10 ปี ร้อยละ 13.7 มีประสบการณ์การทำงานในองค์กร 11-20 ปี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.2 เป็นเจ้าของกิจการ/ผู้ประกอบการ ร้อยละ 10.9 เป็นผู้บริหารระดับสูง/กรรมการผู้จัดการฝ่าย องค์กรของตัวอย่างร้อยละ 94.1 เป็นองค์กรขนาดเล็ก ร้อยละ 94.9 มีบุคลากรน้อยกว่า 50 คน ตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการในจังหวัดปัตตานี ร้อยละ 40.7 จังหวัดยะลา ร้อยละ 33.8 และจังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 25.6

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 14 ตัวแปร เมื่อพิจารณาจากค่าสถิติของบาร์ทเล็ต พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (KMO) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.912 แสดงว่าข้อมูลชุดนี้เหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่ 0.250-0.733 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การเจริญเติบโตของส่วนแบ่งตลาด กับการเจริญเติบโตของยอดขายเท่ากับ 0.733 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการทดสอบแบบจำลอง 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรแฝงตามที่กำหนดไว้ในกรวิจัย ผลการวิเคราะห์ที่แสดงในตารางที่ 1 (แบบจำลอง 1) ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองการวัดแบบ 5 องค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดีพอสมควร RMSEA มีค่า 0.062 ซึ่งสูงกว่า 0.05 แต่ไม่เกิน 0.08 90% CI of RMSEA มีขอบล่างเท่ากับ 0.052 ซึ่งใกล้กับ 0.5 และขอบบนมีค่าเท่ากับ 0.071 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 0.080 NNFI มีค่า 0.98 มีค่ามากกว่า 0.95 CFI มีค่า 0.99 มีค่ามากกว่า 0.95 SRMR มีค่า 0.035 มีค่าน้อยกว่า 0.08 ซึ่งบ่งบอกความสอดคล้องในระดับที่ดีในระดับหนึ่ง

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงปรับแบบจำลองโดยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ การปรับแบบจำลองในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากดัชนีดัดแปลงแบบจำลอง (MI) โดยเส้นทางอิทธิพลที่ต้องปรับลด 1 เส้น และคงไว้ในเรื่องของพลวัตของสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความเป็นไปได้ทางทฤษฎีและแนวคิดในเรื่องของปัจจัยสภาพแวดล้อม Grimm, Lee, Smith, and Smith (2006) และ Chandler, (2010) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การแข่งขันทางธุรกิจตกอยู่ภายใต้สภาวะการณ์ที่เป็นพลวัตมีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีศักยภาพในด้านการดำเนินการได้อย่างดีและรวดเร็ว ดังนั้น ผลจากการปรับแบบจำลองตามขั้นตอนดังกล่าว พบว่า ความกลมกลืนของแบบจำลองการวัดแบบ 5 องค์ประกอบที่ได้ปรับแล้ว แสดงอยู่ในตารางที่ 1 (แบบจำลอง 2) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี RMSEA มีค่า 0.057 ซึ่งสูงกว่า 0.05 แต่ไม่เกิน 0.08 90% CI of

RMSEA มีขอบล่างเท่ากับ 0.047 ซึ่งใกล้กับ 0.05 และขอบบนมีค่าเท่ากับ 0.067 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 0.080 NNFI มีค่า 0.96 มีค่ามากกว่า 0.95 CFI มีค่า 0.99 มีค่ามากกว่า 0.95 SRMR มีค่า 0.032 มีค่าน้อยกว่า 0.08 ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างในขั้นต่อไปด้วยแบบจำลองแบบ 5 องค์ประกอบที่ปรับแล้วในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่าการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองในการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตารางที่ 1 (แบบจำลอง 3) เมื่อประเมินค่า RMSEA แบบจำลองนี้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีพอสมควร แม้ว่า RMSEA มีค่า 0.056 ซึ่งสูงกว่า 0.05 แต่ไม่เกิน 0.08 90% CI of RMSEA มีขอบล่างใกล้กับ 0.046 และขอบบนมีค่าไม่เกิน 0.08 ส่วน NNFI และ CFI มีค่ามากกว่า 0.95 และ SRMR มีค่าน้อยกว่า 0.080 ซึ่งบ่งบอกความสอดคล้องในระดับที่ดีมาก โดยรวมสรุปได้ว่า แบบจำลองสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและแบบจำลองสมการโครงสร้าง

แบบจำลอง	χ^2	df	p	RMSEA	90% CI of RMSEA	NNFI	CFI	SRMR
1 แบบจำลองการวัด 5 องค์ประกอบ	188.53	57	<0.001	0.062	0.052 – 0.071	0.98	0.99	0.035
2 แบบจำลองการวัด 5 องค์ประกอบที่ปรับแล้ว	160.87	55	<0.001	0.057	0.047 – 0.067	0.96	0.99	0.032
3 แบบจำลองสมการโครงสร้าง	161.14	56	<0.001	0.056	0.046 – 0.066	0.98	0.99	0.032

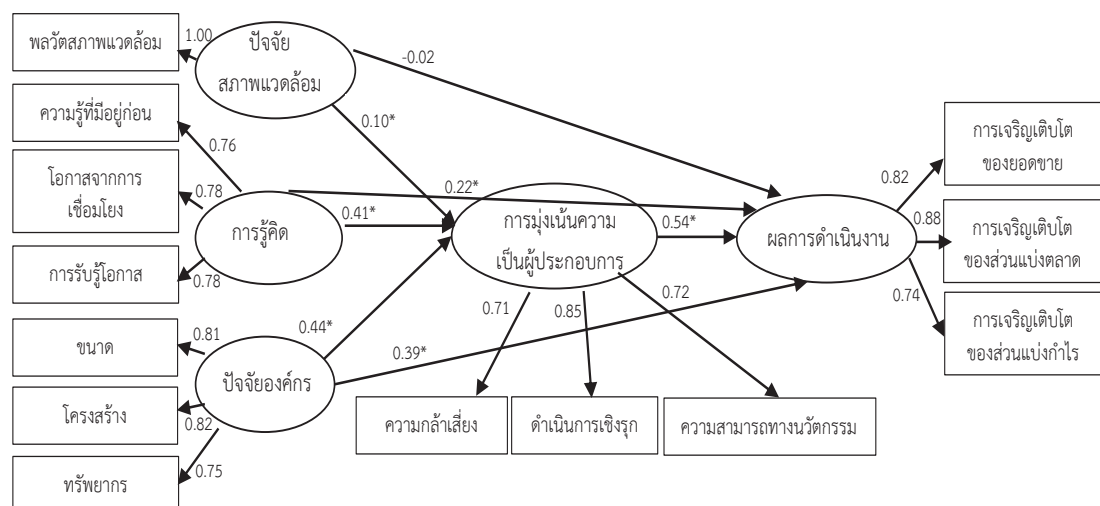
จากรูปที่ 2 น้ำหนักองค์ประกอบในทุกตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.71-1.00 บ่งบอกถึงความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) อยู่ในระดับดีมาก ตัวแปรแฝงในแบบจำลองสมการสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 0.71 และผลการดำเนินงานขององค์กรได้ร้อยละ 0.39 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยองค์กร (Path Coefficient = 0.44) ตามด้วย การรู้จัก (Path Coefficient = 0.41) และปัจจัยสภาพแวดล้อม (Path Coefficient = 0.10) ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Path Coefficient = 0.54) ปัจจัยองค์กร (Path Coefficient = 0.39) และการรู้จัก (Path Coefficient = 0.22) ขณะที่ปัจจัยสภาพแวดล้อมไม่มีอิทธิพล

ทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร โดยผ่านการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ โดยมี (Indirect Path Coefficient = 0.06) ดังแสดงในตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม (ทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม) การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลดำเนินงานได้รับอิทธิพลจากปัจจัยองค์กรมากที่สุด รองลงมา คือ การรู้คิดและปัจจัยสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ขณะที่ผลการดำเนินงานขององค์กรได้รับอิทธิพลจากการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยองค์กร และการรู้คิด ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรอิสระ			
			ปัจจัยสภาพแวดล้อม	การรู้คิด	ปัจจัยองค์กร	การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ
การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ	0.71	DE	0.10**	0.41**	0.44**	-
		IE	-	-	-	-
		TE	0.10**	0.41**	0.44**	-
ผลการดำเนินงานขององค์กร	0.39	DE	-0.02	0.22**	0.39**	0.54**
		IE	0.06	0.22**	0.24**	-
		TE	-0.04	0.44**	0.63**	0.54**

**p<.01

รูปที่ 2 แบบจำลองปัจจัยของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาพบว่า ปัจจัยองค์กร รองลงมา คือ การรู้จัก และปัจจัยสภาพแวดล้อม ตามลำดับ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ขณะที่ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ รองลงมา คือ ปัจจัยองค์กร และการรู้จัก ตามลำดับ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมไม่ส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กรแต่ส่งผลทางอ้อมผ่านการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับปัจจัยองค์กรสามารถอธิบายได้ว่า การที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในเรื่องของฐานทรัพยากรที่มีคุณค่าด้านโครงสร้าง ขนาด และทรัพยากรที่เพียงพอ ทำให้องค์กรสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกิดขึ้น รวมถึงการตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงภายใน และสามารถทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานหรือผลการดำเนินงานได้สูงและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ (Steers, 1977; Covin & Slevin, 1989; Barney, 1991; Lumpkin & Dess, 1996; Kor & Mahoney, 2004) ปัจจัยองค์กรจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้ประกอบการ SMEs ที่มุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญและสามารถจัดสรรทรัพยากรบุคคล เงิน เวลา และอื่น ๆ ที่ส่งผลไปยังผลการดำเนินงานขององค์กรที่ประสบความสำเร็จได้

การรู้จักเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลให้เกิดการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Christensen, Peterson, and Madsen (1989); Hills, Lumpkin, and Singh (1997); Kirzner (1997) และ Mitchell et al. (2007) เนื่องจากการรู้จักสามารถอธิบายได้ว่า เป็นกระบวนการวิเคราะห์หนึ่งของผู้ประกอบการที่จะรับรู้การใช้ประโยชน์จากโอกาสทางธุรกิจ ซึ่งอาจได้จากความรู้ที่มีอยู่ก่อน หรือจากความรู้ของตนเองที่ได้มาจากตนเองหรือผู้อื่น และเมื่อถูกนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ให้เกิดเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการได้จัดตั้งวิสาหกิจใหม่ หรือแสวงหาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ออกมาสู่ตลาด อาจกล่าวได้ว่า การรู้จักเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากเป็นสิ่งที่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนและสามารถสร้างวิสาหกิจใหม่หรือปรับปรุงผลการดำเนินงานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นไปสู่การสร้างผลกำไรในการดำเนินงานให้กับผู้ประกอบการ

ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยปัจจัยสภาพแวดล้อม สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมส่งผลให้การมุ่งเน้นผู้ประกอบการในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น สภาพตลาด เศรษฐกิจ การเมือง มุ่งจำเพาะเจาะจงที่ขึ้นอยู่กับสภาพของงาน อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมขององค์กรไม่ส่งผลกับผลการดำเนินงานขององค์กร แต่กลับส่งผลทางอ้อมไปยังผลการดำเนินงานผ่านการมุ่งเน้นของผู้ประกอบการ ดังนั้น เพื่อให้ผลการดำเนินงานส่งผลต่อการอยู่รอดขององค์กรควรต้องพึ่งพาความรู้หรือความสามารถของผู้ประกอบการมากกว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อสร้างความสำเร็จให้กับธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ Schumpeter (1942); Steers (1977) และ Shane and Venkataraman (2000) พบว่า การให้องค์กรสามารถอยู่รอดภายใต้สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ประกอบการเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรและส่งผ่านไปยังผลการดำเนินการขององค์กร

ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติ กิจกรรมการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการประกอบธุรกิจ รวมถึงการช่วยเข้าไปปรับปรุงธุรกิจให้เกิดผลการดำเนินงานของธุรกิจให้ดีขึ้นในด้านการเจริญเติบโตและอยู่รอดในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ซึ่งผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hult et al. (2004); Wang (2008); Rhee et al. (2010); Nasution, Mavondo, Matanda, and Ndubisi (2011) และ Tajeddini (2011) ซึ่งอธิบายได้ว่า การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่ประกอบไปด้วย ความกล้าเสี่ยง การดำเนินการเชิงรุก และความสามารถทางด้านนวัตกรรม ช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กรในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการใช้กระบวนการการตัดสินใจในการดำเนินการเชิงรุกที่มีการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ โอกาสใหม่ ๆ ในด้านต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงผลการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในองค์กรที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้ประกอบการ SMEs ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ควรมีการจัดรูปแบบในการดำเนินงานใหม่ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผลการดำเนินงาน และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของ SMEs ดังนี้ 1) SMEs ต้องมีความมุ่งมั่นในด้านการรู้จักคิด ในการเรียนรู้สิ่งที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ของผู้ประกอบการที่รับรู้การใช้ประโยชน์จากโอกาสทางธุรกิจ ซึ่งอาจได้จากความรู้ที่มีอยู่ก่อน หรือจากความรู้ของตนเอง เพื่อให้ทุกคนในองค์กรได้รับทราบ โดยการสนับสนุนทั้งในเรื่องของเวลา เงิน และโอกาส เพื่อให้คนในองค์กรมีโอกาสรู้ทางธุรกิจ เกิดประสบการณ์ตรง สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ 2) SMEs ต้องมีการสร้างความแตกต่างจากธุรกิจเดิม ๆ ที่เคยมีและเคยเป็นอยู่ในลักษณะเชิงรุกเรื่องตลาด สินค้าและบริการ ภาพลักษณ์ และอื่น ๆ 3) SMEs ควรมีความเข้าใจในเรื่องของฐานทรัพยากรที่ส่งผลต่อปัจจัยขององค์กร เพื่อให้มีความพร้อมในการปรับตัวเชิงรุกให้องค์กร สามารถตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้น 4) เพื่อให้ SMEs สามารถอยู่รอดในปัจจุบัน ดังนั้นปัจจัยเหล่านี้จึงเป็น ปัจจัยสำคัญที่ผู้ประกอบการไม่ควรละเลย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2554). *หลักสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภพพล เต็มธีรกิจ. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษา อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- พัฒนาชุมชนจังหวัดนราธิวาส. (2561). *ฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชน*. จาก <http://www3.cdd.go.th/narathiwat/>
- พัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี. (2561). *ฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชน*. จาก <http://www3.cdd.go.th/pattani/>

- พัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา. (2561). *ฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชน*. จาก <http://www3.cdd.go.th/yala/>
- วิฑูร เจียมจิตต์ตรง. (2553). *ปัจจัยภาวะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2561). *รายงานสถานการณ์ SMEs ปี 2560 และแนวโน้มปี 2561*. จาก <http://www.sem.go.th>
- Acs, Z. J., & Audretsch, D. B. (1988). Innovation and firm size in manufacturing. *Technovation*, 7(3), 197-210.
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120. doi: 10.1177/014920639101700108
- Brown, M., & Cudeck, R. (1993). *EQS structural equations program manual*. Los Angeles: Multivariate Software.
- Byrne, B. M. (2016). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming* (3rd ed.). New York: Routledge.
- Calantone, R. J., Cavusgil, S. T., & Zhao, Y. (2002). Learning orientation, firm innovation capability, and firm performance. *Industrial Marketing Management*, 31(6), 515-524.
- Chandler, V. (2010). *An interpretation of discouraged borrowers based on relationship lending working paper* (working paper no. lu188-102/2010E-PDF). Ottawa, Ont.: Industry Canada, small business and tourism branch.
- Christensen, P. S., Peterson, R., & Madsen, O. O. (1989). *Opportunity identification: The contribution of entrepreneurship to strategic management*. Denmark: Aarhus University Institute of Management.
- Covin, J. G., & Slevin, D. P. (1989). Strategic management of small firms in hostile and benign environments. *Strategic Management Journal*, 10(1), 75-87.
- Ferreira, J., & Azevedo, S. (2007). Entrepreneurial orientation as a main resource and capability on small firm's growth. *Munich Personal RePEc Archive*, 5682, 1-20.
- Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (2017). *Social cognition: From brains to culture* (3rd ed.). London: Sage.
- Grimm, C. M., Lee, H., Smith, K. G., & Smith, K. G. (2006). *Strategy as action: Competitive dynamics and competitive advantage*. New York: Oxford University Press.
- Hills, G. E., Lumpkin, G. T., & Singh, R. P. (1997). Opportunity recognition: Perceptions and behaviors of entrepreneurs. *Frontiers of Entrepreneurship Research*, 17(4), 168-182.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Hult, G. T. M., Hurley, R. F., & Knight, G. A. (2004). Innovativeness: Its antecedents and impact on business performance. *Industrial Marketing Management*, 33(5), 429-438.

-
- Jambulingam, T., & Doucette, W. R. (1999). Pharmacy entrepreneurial orientation: Antecedents and its effect on the provision of innovative pharmacy services. *Journal of Social and Administrative Pharmacy*, 16(1), 26-37.
- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (2003). *LISREL 8.54. structural equation modeling with the simplis command language*. Chicago: Scientific Software.
- Keskin, H. (2006). Market orientation, learning orientation, and innovation capabilities in SMEs: An extended model. *European Journal of Innovation Management*, 9(4), 396-417.
- Kirzner, I. M. (1997). Entrepreneurial discovery and the competitive market process: An Austrian approach. *Journal of Economic Literature*, 35(1), 60-85.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York: The Guilford Press.
- Kor, Y. Y., & Mahoney, J. T. (2004). Edith Penrose's (1959) contributions to the resource-based view of strategic management. *Journal of Management Studies*, 41(1), 183-191.
- Lee, T. S., & Tsai, H. J. (2005). The effects of business operation mode on market orientation, learning orientation and innovativeness. *Industrial Management & Data Systems*, 105(3), 325-348.
- Lumpkin, G. T., & Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *Academy of Management Review*, 21(1) 135-172.
- Miller, D., & Friesen, P. H. (1983). Strategy making and environment: The third link. *Strategic Management Journal*, 4(3), 221-235.
- Millett, B. (1998). Understanding organisations: The dominance of systems theory. *International Journal of Organisational Behaviour*, 1(1), 1-12.
- Mitchell, R. K., Busenitz, L. W., Bird, B., Marie Gaglio, C., McMullen, J. S., Morse, E. A., & Smith, J. B. (2007). The central question in entrepreneurial cognition research 2007. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 31(1), 1-27. doi: 10.1111/j.1540-6520.2007.00161.x
- Morris, M. H. (1998). *Entrepreneurial intensity: Subtitle sustainable advantages for individuals, organizations, and societies*. Verenigde Staten: Greenwood Publishing Group.
- Morrison, A., Breen, J., & Ali, S. (2003). Small business growth: Intention, ability and opportunity. *Journal of Small Business Management*, 41(4), 417-425. doi: <https://doi.org/10.1111/1540-627X.00092>
- Naman, J. L., & Slevin, D. P. (1993). Entrepreneurship and the concept of fit: A model and empirical tests. *Strategic Management Journal*, 14(2), 137-153.
- Nasution, H. N., Mavondo, F. T., Matanda, M. J., & Ndubisi, N. O. (2011). Entrepreneurship: Its relationship with market orientation and learning orientation and as antecedents to innovation and customer value. *Industrial Marketing Management*, 40(3), 336-345.
- Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (1978). *The external control of organizations: A resource dependence perspective*. New York: Harper & Row.

- Raymond, L., & St-Pierre, J. (2010). R & D as a determinant of innovation in manufacturing SMEs: An attempt at empirical clarification. *Technovation*, 30(1), 48-56. doi: <https://doi.org/10.1016/j.technovation>
- Rhee, J., Park, T., & Lee, D. H. (2010). Drivers of innovativeness and performance for innovative SMEs in South Korea: Mediation of learning orientation. *Technovation*, 30(1), 65-75.
- Schumpeter, J. A. (1942). *Socialism, capitalism and democracy*. New York: Harper and Brothers.
- Schumpeter, J. A., & Backhaus, U. (2003). The theory of economic development. *Joseph Alois Schumpeter 1*, 61-116.
- Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Journal*, 25(1), 217-226.
- Steers, R. M. (1977). Antecedents and outcomes of organizational commitment. *Administrative Science Quarterly*, 22(1) 46-56.
- Tajeddini, K. (2011). The effects of innovativeness on effectiveness and efficiency. *Education, Business and Society: Contemporary Middle Eastern Issues*, 4(1), 6-18.
- Wang, C. L. (2008). Entrepreneurial orientation, learning orientation, and firm performance. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 32(4), 635-657.
- Welsh, J. A., & White, J. F. (1981). Converging on characteristics of entrepreneurs. In K. H. Vesper (Ed.), *Frontiers of entrepreneurship research* (pp.504-515). Wellesley, MA: Babson Center for Entrepreneurial Studies.
- West, S. G., Finch, J. F., & Curran, P. J. (1995). Structural equation models with nonnormal variables: Problems and remedies. In R. H. Hoyle (Ed.), *Structural equation modeling: Issues, concepts and application* (pp. 56-75). Newbury Park, CA: Sage.